

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Lvdovici Molinæ, E Societate Iesv Theologiæ Doctoris, &
Professoris, Commentaria, In primam D. Thomæ partem**

Molina, Luis de

Lugduni, 1622

Vtrum dolor sit in dæmonibus. articul. 3. disputat. 1.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73915](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73915)

rum constituisse denegare illis concursum generalem ad omne opus bonum moraliter.

Circa causam obsequii damnantur impia sententia.

Illud hoc loco admonerim, quosdam longè diuersam causam tantæ obstinationis reddere, quam hæcenus à nobis reddita sit. Aureolus namque, vt referunt Marsilius in 2. quæst. 5. artic. 3. & Maior dist. 7. q. 1. afferuit, esse habitum quemdam pessimum, & intentissimum à Deo illis infusum in pœnam suorum delictorum, quo ad malum, atque ad odium Dei & virtutis inclinatur. Ochamus in 2. dist. 19. & quodlib. 1. q. 19. quem defendere vult Gabriel in 2. dist. 7. q. 1. affirmat, Deum se solo producere odium sui ipsius in damnatis, atque in pœnam delictorum, quæ susceperunt, illis necessitatem imponere ad huiusmodi actum, indeque vltèrius inclinari ad malum, & ad odium virtutis. Vtraque sententia impia sanè videtur, pœtorèque Christiano indigna: Deum namque efficit autorem mali, quod sanè est impium. Adde, ea sententia data, neque diabolus, neque alios damnatos peccare in eo quòd Deum odio prosequantur, & alia mala moliantur: in eo namque ad quòd quis necessitatur, quòdque vitare non potest, non peccat: contrarium autem aperitè innuit testimonium illud 1. Ioan. 3. *Ab initio diabolus peccat: innuitur enim vsque ad hæc diem peccando persistere.*

ARTICVLVS III.

Vtrum dolor sit in demonibus.

DISPUTATIO I.

Dolor in demonibus quaeritur.

CONCLUSIO est. In demonibus est dolor. Adde esse etiam tristitiam, seu afflictionem, non quidem, vt sunt passionnes appetitus sensitiui, sicutque cum D tranmutatione corporis: quandoquidem appetitu sensitiuo, & corpore carent: sed vt dicunt actus simplices voluntatis. Dolor autem voluntatis, vt hoc loco D. Thomas ait, est renisus voluntatis ad id quod est, aut ad id quod non est, id est, esse velle non esse, quod est, aut esse, quod non est. Atque eiusmodi actum sequitur tristitia & afflictio voluntatis, quæ opponitur gaudio: quemadmodum etiam ex amore boni præsentis sequitur gaudium: quòd verò maior est renisus voluntatis, & maius est malum verum vel apparens, cui voluntas penitur, eò maior sequitur tristitia & afflictio: propter eiusmodi verò tristitiam & afflictionem, quæ naturaliter consequitur renisum voluntatis, suspicor renisum ipsum & displicentiam mali appellari dolorem: imò propriè non dici dolorem, nisi quando coniunctam habet tristitiam & afflictionem. Vnde mirandum non est, si interdum renisus ipse & displicentia mali, adiunctam habens tristitiam & afflictionem, dicatur dolor: interdum verò sola tristitia & afflictio dolor nuncupetur.

De conclusione non est qui dubitet, potèstque confirmari ex illo 1. Petri 2. *Angelis peccantibus non pepercit, sed rudentibus inferni detractos tradidit cruciandos.* Et ex illo Apocal. 20. *Diabolus missus est in stagnum ignis, & sulphuris, ubi & bestia, & pseudopropheta cruciantur die ac nocte: cruciatus autem non est sine renitentia, tristitia, & afflictione.*

Ad tristitiam voluntatis concurrat efficiens, aut solum passiuè. Scotus in 1. dist. 1. quæst. 3. & in 4. dist. 49. q. 7. arbitratrur concurrere solum passiuè. Contraria tamen sententia est proculdubio amplectenda. Est enim

tristitia voluntatis, perinde atque gaudium, operatio vitalis: ad quam proinde necesse est concurrat efficiens ea potentia, cuius est actus, & in qua est tamquam in subiecto. Tristitia autem & gaudium naturaliter, & non liberè, sequuntur ex renisui mali, aut ex amore boni præsentis.

DISPUTATIO II.

Vtrum dolor, & tristitia demonum de beatitudine amissa pertineat ad pœnam damni, an sensus.

CVM demones non solum doleant, contristentur, & affligantur igne, quo cruciantur, sed etiam per notitiam sempiternæ beatitudinis amissæ, imò cum vermibus eorum, qui nunquam morietur, eoque interius per totam æternitatem corrodet, non aliud sit, quam dolor de peccatis, quatenus causa fuerunt cruciatuum æternorum, & amittendi sempiternam felicitatem, seu, quod idem est, dolor, tristitia, & odium aduersus semetipsos, eò quòd cum sua potestate habuerint fugam eorum scelorum, ex quibus tot, tantæque pœnarum genera incurserunt, ea non vitauerint: dubium est an dolor ille, de amissæ sempiternæ beatitudinis, dicendus sit pertinere ad pœnam sensus, an potius ad pœnam damni.

Sunt qui affirmet, quamvis reduci possit ad pœnam sensus, quatenus non est ipsamet carentia diuinæ visionis, & beatitudinis, quæ essentialiter & præcipuè est pœna damni, sed est tristitia & dolor de obiecto, nihilominus pertinere simpliciter ad pœnam damni. Id verò probant primò, quia oritur ex pœna, nempe ex carentia diuinæ visionis, seu potius ex noticia illius obiecti, ac proinde ad pœnam ipsam damni tamquam effectus & complementum illius pertineat. Secundò, quia delectatio, quæ oritur ex visione diuinæ essentia & ex amore Dei clarè visi, pertinet ad præmium essentialia, tamquam effectus & complementum illius: ergo cum carentia beatitudinis sit pœna damni, præmio essentiali priuatiuè opposita, dolor, & tristitia, quæ ex illa oritur, spectabit etiam ad pœnam damni, tamquam complementum quoddam illius. Sic sentit Dominicus à Soto in 4. dist. 46. quæst. 1. artic. 1. & quidam alij.

Mihi contrarium videtur verius, pertinere scilicet ad pœnam sensus. Ducor primò quoniam pœna damni integra est in omnibus damnatis, etiam in pueris, qui propter solum originis peccatum damnati sunt: at in his nulla est tristitia de beatitudine amissa: quòd quidem peccatum originis, quòd aliena voluntate commissum est, solum eis nocuit ingratis, talisque in reliquis omnibus eos reddidit, quales essent, si in puris naturalibus essent conditi: cum ergo, si in puris naturalibus essent producti, nullam essent tristitiam habituri, quòd beatitudine supernaturali non essent beati, efficitur, vt de beatitudine supernaturali, quam aliena voluntate amiserunt, nec habeant, nec habituri sint tristitiam, Deo id ita providente, nec concurrente cum voluntate eorum, & noticia amissæ beatitudinis in pœnam iustam propter peccatum originis, vt inde generetur tristitia.

Confirmatur hæc ratio, quoniam esto illi, qui cum solo originis peccato ex hac vita discesserunt: in perpetuum ignorarent se in pœnam pro eo peccato priuatos esse beatitudine supernaturali, imò esto ignorantem possibilem esse beatitudinem supernaturalem, nihilominus haberent integram pœnam